

Крістіна Є. Бабенко¹, Юлія А. Дивинська²

ВПЛИВ КОМУНІКАТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ: ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ

У статті розглядається вплив комунікативного менеджменту на стратегічне планування з використанням економіко-математичних методів.

Аналізуються різні економіко-математичні методи, такі як системна динаміка, агентно-орієнтоване моделювання та мережевий аналіз, які використовуються для оптимізації комунікаційних процесів. Ці методи дозволяють підвищити ефективність планування та управлінських рішень, сприяючи стійкому розвитку організації. Зроблено висновки, що завдяки інтеграції економіко-математичних підходів у процес стратегічного планування, організація може забезпечити стійкий розвиток, швидше реагувати на зміни зовнішнього середовища та адаптуватися до нових умов. Таким чином, комунікативний менеджмент є ключовим компонентом для досягнення стратегічних цілей та підвищення ефективності управлінських рішень.

Ключові слова: стратегічне управління, комунікативний менеджмент, економіко-математичне моделювання, стратегічне планування.

Рис. 2. Лім. 9.

DOI: 10.32752/1993-6788-2025-1-283-238-244

Kristina Babenko, Yulia Dyvynska

THE IMPACT OF COMMUNICATIVE MANAGEMENT ON STRATEGIC PLANNING: APPLICATION OF ECONOMIC-MATHEMATICAL METHODS

The article examines the impact of communicative management on strategic planning using economic-mathematical methods.

Various economic-mathematical methods, such as system dynamics, agent-oriented modeling and network analysis, which are used to optimize communication processes, are analyzed. These methods allow to increase the effectiveness of planning and management decisions, contributing to the sustainable development of the organization. The conclusions are made that by integrating economic-mathematical approaches into the strategic planning process, the organization can ensure sustainable development, respond more quickly to changes in the external environment and adapt to new conditions. Thus, communicative management is a key component for achieving strategic goals and increasing the effectiveness of management decisions.

Keywords: strategic management, communicative management, economic and mathematical modeling, strategic planning.

Peer-reviewed, approved and placed: 15.01.2025.

Постановка проблеми. Сучасне суспільство прагне освоїти новий напрямок, що полягає в соціалізації відносин між громадянами, залучаючи людей до роботи відповідно до їхніх інтересів, знань та здібностей. Це глобальний тренд. Зміни в інформаційних, комунікаційних та

¹ Separate Structural Subdivision of Higher Education Institution "Open International University of Human Development "Ukraine" Zhytomyr Institute of Economics and Humanities. Ukraine.

² Separate Structural Subdivision of Higher Education Institution "Open International University of Human Development "Ukraine" Zhytomyr Institute of Economics and Humanities. Ukraine.

глобалізаційних складових економічного розвитку викликають потребу в оновленні традиційних методів управління. У сучасній економіці знань традиційні методи стають недостатніми, оскільки вони вичерпують ресурси для розвитку бізнес-процесів, особливо у структурному аспекті. Віртуалізація економічних процесів підвищує значущість комунікацій.

Комунікативний менеджмент є необхідним компонентом суспільного життя. В будь-якій сфері діяльності суспільства, будь то економіка, політика або соціальне буття, комунікація, тобто процес обміну інформацією, є основоположною умовою. Якщо є рух, то є й інформаційні канали — те, через що проходить інформація, маршрути — напрямки потоку інформації, і створення цих каналів комунікації. У результаті утворюється комунікаційна мережа — сукупність каналів комунікацій, яка існує в певному комунікаційному просторі та середовищі.

Ці аспекти підтверджують існування такого феномену, як комунікаційні процеси, що утворюють складну систему суспільного життя. Для управління поведінкою людей необхідний спеціальний механізм управління комунікаційними процесами, що доводить соціальна практика. Цим механізмом є комунікативний менеджмент — наука і мистецтво управління комунікаційними процесами. Комунікативний менеджмент — це цілеспрямована діяльність щодо забезпечення надійного функціонування комунікаційних процесів у просторі і часі, системоутворюючий механізм комунікаційного функціонування соціальних структур.

У сучасному бізнес-середовищі ефективне стратегічне планування неможливе без належного управління комунікаціями. Комунікативний менеджмент відіграє ключову роль у забезпеченні взаємодії між різними підрозділами організації та сприяє досягненню стратегічних цілей. З прикладної точки зору, комунікативний менеджмент стимулює інтерес людей до впровадження комунікаційної техніки та високих інформаційних технологій. У діловому світі це необхідна умова для виживання у конкурентній боротьбі. Той, хто володіє більш актуальною інформацією, має більше шансів використовувати її в корпоративних інтересах. Крім того, ефективне використання інформації зменшує витрати на її зберігання та управління. Завдяки комунікативному менеджменту можна повністю автоматизувати бухгалтерську і платіжну системи організації, провести інвентаризацію, обслуговувати споживачів, аналізувати замовлення, налаштовувати програмне забезпечення, здійснювати закупівлі та інше.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання управління комунікаціями в управлінні вітчизняними підприємствами піднімаються у публікаціях Т. В. Гринька, Т. З. Гвініашвілі, А. С. Кириченка [1], Л. В. Балабанової, Т. О. Примака, О. В. Марковця [2] та ін. Уточненні сутності поняття "комунікаційний менеджмент", виділення його функцій та розвиток методології комунікаційного менеджменту здійснено у працях Н.О. Шпак. Дослідження механізму вдосконалення методів комунікативного менеджменту як елемента стратегічного управління процесами розвитку підприємства здійснює в своїх дослідженнях В.В. Чередніченко.

Метою дослідження є вивчення впливу комунікативного менеджменту на процеси стратегічного планування в організаціях з використанням економіко-математичних методів.

Основні результати дослідження. Сучасні економічні умови сприяли формуванню вимог до змін структури бізнес-процесів у країнах із розвинутою ринковою економікою. Це пов'язано із зміною інформаційних, комунікаційних та глобалізаційних складових економічного розвитку. Традиційні структури та методи управління, які використовувалися для досягнення підприємницьких цілей, стають недостатніми у сучасній економіці, орієнтованій на знання, оскільки вони вичерпують ресурси розвитку бізнес-процесів, особливо у структурному аспекті. Віртуалізація економічних процесів підвищує значущість комунікацій.

Стратегічне управління включає дві сторони: управління функціонуванням та управління розвитком. Стратегія управління розвитком підприємства складна через необхідність менеджерів діяти в умовах складних взаємозв'язків між бізнес-системою підприємства та довкіллям, що є основою комунікативності підприємства як соціально-економічної системи. Тому стратегію розвитку варто визначати як систему принципів, що орієнтують діяльність елементів економічної системи на задоволення запитів споживачів шляхом своєчасних змін в організації для створення суспільних цінностей та підтримання конкурентних переваг в умовах динамізму та невизначеності майбутніх можливостей та подій.

Застосування системного підходу дозволяє виділити роль циклічності у реалізації стратегії як властивості стратегічного процесу повторюватися з змінами у процесі розвитку підприємства. Ці зміни потрібно ініціювати на основі інформації з зовнішнього середовища через різні комунікаційні канали. Узагальнений цикл управління елементами стратегії розвитку складається з 12 етапів.

Орієнтація економічної системи, якою є підприємство, на споживчі переваги визначається вектором розвитку, який задає стратегічне управління підприємством. У цьому випадку менеджеру варто використовувати систему моніторингу слабких сигналів, аналізуючи які він отримує адекватну інформаційну базу для ухвалення управлінських рішень запобіжного характеру.

Комунікативний менеджмент охоплює планування, організацію, реалізацію та контроль комунікаційних процесів всередині організації та з зовнішніми зацікавленими сторонами. Він забезпечує ефективний обмін інформацією, що є важливим для прийняття стратегічних рішень та досягнення цілей організації. Комунікативний менеджмент забезпечує ефективну взаємодію між керівництвом організації та її співробітниками, що дозволяє донести стратегічні цілі та плани до кожного працівника, забезпечуючи їх розуміння та підтримку.

Завдяки ефективним комунікаціям організація може своєчасно передавати необхідну інформацію про зміни, плани та результати, що сприяє оперативному прийняттю рішень та виконанню стратегічних задач.

Комунікаційний менеджмент є окремою функцією управління, яка реалізується шляхом застосування загальних функцій і певних методів впливу на комунікації та прийняття управлінських рішень у цій сфері. Комунікаційний менеджмент передбачає цілеспрямований вплив на колектив

працівників комунікаційного підрозділу підприємства або окремих виконавців з метою забезпечення прийому, обробки, накопичення та передачі своєчасної і достовірної інформації на відповідні рівні управління (точки відповідальності).

Якщо в системі комунікаційного менеджменту виявляється спотвореність або незапланована затримка передачі інформації, тоді активується елемент комунікаційної системи, який забезпечує регулювання та відновлення функцій для передачі своєчасної і достовірної інформації. Комунікаційний менеджмент базується на таких загальних функціях: планування комунікацій; організація комунікацій; мотивування працівників комунікаційного підрозділу; контроль комунікацій та регулювання комунікацій.

Комунікативний менеджмент також є важливим для побудови довіри, оскільки сприяє створенню атмосфери довіри і відкритості всередині організації, що є важливим чинником для успішної реалізації стратегічних планів.

Для аналізу та оптимізації процесів комунікацій в організації серед масиву економіко-математичних методів доцільними в сучасних умовах можна визначити методи, наведені на рис. 1.

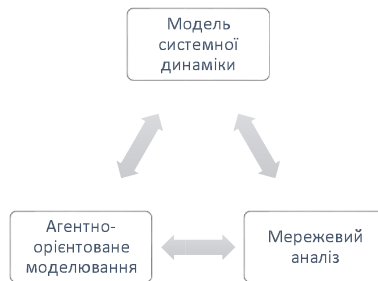

Рис. 1. Економіко-математичні методи аналізу та оптимізації процесів комунікацій в організації, побудовано авторами

Системна динаміка моделює взаємодію між елементами організаційної системи, прогнозує вплив комунікаційних стратегій на результати діяльності та допомагає оцінити ефективність комунікативних заходів та їх вплив на досягнення стратегічних цілей. Модель системної динаміки складається з різних компонентів, таких як запаси (stocks), потоки (flows), петлі зворотного зв'язку (feedback loops) та часові затримки (time delays). Ці компоненти дозволяють відображати, як зміни в одному елементі системи впливають на інші елементи з плином часу. Цей метод дозволяє моделювати взаємозв'язки та процеси всередині організації, враховуючи динаміку змін. Він допомагає виявити, які комунікаційні стратегії найбільше впливають на досягнення стратегічних цілей.

Агентно-орієнтоване моделювання використовується для аналізу та моделювання поведінки окремих агентів (співробітників) та їх взаємодії у процесі комунікацій та дозволяє ідентифікувати ключові фактори, що

впливають на успішність стратегічних комунікацій та комунікативних стратегій. Модель складається з множини агентів, кожен з яких може приймати рішення, взаємодіяти з іншими агентами та адаптувати свою поведінку на основі отриманого досвіду. Агентно-орієнтоване моделювання дозволяє досліджувати динаміку системи на мікрорівні, виявляти закономірності та прогнозувати розвиток ситуацій. АОМ використовується для аналізу комунікаційних процесів в організаціях, моделювання поведінки співробітників у процесі змін та виявлення чинників, що впливають на успішність комунікаційних стратегій. Воно допомагає визначити, як взаємодія між агентами впливає на загальну ефективність організації та прийняття рішень.

Мережевий аналіз аналізує структуру комунікаційних мереж в організації, що дозволяє виявити центральні вузли та оптимізувати потоки інформації для підвищення ефективності. Він дозволяє виявити центральні вузли, оптимізувати потоки інформації та оцінити ефективність комунікаційних процесів. Мережевий аналіз використовує математичні методи для моделювання та аналізу взаємозв'язків між елементами мережі. Він включає в себе вивчення таких показників, як центральність (centrality), щільність (density), кластеризація (clustering) та інші характеристики мережі.

Ефективний комунікативний менеджмент сприяє успішному стратегічному плануванню завдяки покращенню координації, зниженню опору змінам, підвищенню гнучкості та забезпеченню прозорості і базується на процесі, який включає кілька основних етапів (рис. 2).

Рис. 2. Етапи процесу комунікаційного менеджменту, побудовано авторами

Використання економіко-математичних методів дозволяє систематизувати дані та забезпечити їх адекватне використання для прийняття управлінських рішень. Розробка рекомендацій щодо оптимізації комунікаційних процесів за

допомогою математичних моделей дозволяє підвищити ефективність планування та реалізації стратегій. В свою чергу, інтеграція економіко-математичних моделей сприяє підвищенню адаптивності організації, що дозволяє їй швидше реагувати на зміни і забезпечувати стійкий розвиток.

Ефективний комунікативний менеджмент забезпечує узгодженість дій між підрозділами та зменшує ймовірність конфліктів, а ефективні комунікації допомагають подолати опір співробітників до змін та сприяють їх підтримці. Як наслідок організація швидше реагує на зміни зовнішнього середовища та адаптується до нових умов, а відкриті комунікації підвищують довіру всередині організації та серед зовнішніх зацікавлених сторін.

Висновки. Таким чином, комунікативний менеджмент є ключовим компонентом всіх сфер життєдіяльності сучасних людей. Відтворюючи систему інформаційного обміну, комунікативний менеджмент пронизує всі сфери та рівні організації і суспільного життя, допомагаючи людям отримати доступ до банку інтелектуальних знань і практичних навичок. Застосування економіко-математичних методів для моделювання комунікативного менеджменту дозволяє оптимізувати стратегічне планування та підвищити ефективність управлінських рішень. Ефективний комунікативний менеджмент сприяє досягненню стратегічних цілей організації, знижуючи опір змінам, покращуючи координацію та підвищуючи гнучкість. Таким чином, інтеграція економіко-математичних підходів у процес стратегічного планування є важливим інструментом для забезпечення стійкого розвитку організації.

1. Гринько Т. В., Гвініашвілі Т. З., Кириченко А. С. Стратегічні підходи до управління маркетинговими комунікаціями на підприємстві. Ефективна економіка. 2021. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9703>
2. Марковець О. В. Використання новітніх технологій для забезпечення комунікації сфері менеджменту організації. Стандартизація. Сертифікація. Якість. 2019. № 6. С. 7–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ssia_2019_6_4
3. Чердніченко, В. (2022). Комунікативний менеджмент в стратегії розвитку підприємства. Економіка та суспільство, (42). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-89>
4. Bilous S., Panasyuk V., Pavlova A., Zhuchenko A. Modern information management technologies in business incubation, as a factor of sustainable development in the region. Scientific journal: Innovativ esolutions in modern science. Dubai. 2018. No 3(22). P. 20–35.
5. Прус Л. Р. Комунікаційний менеджмент. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 1. С. 38–41. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_1/zmist.files/_09.pdf
6. Невальонний Є. О. Сутність комунікації як процесу у сфері управління. Наука і оборона. 2019. № 2. С. 35–38. URL: <http://nio.nuou.org.ua/article/view/179792>
7. Шпак Н.О. Основи комунікаційного менеджменту промислових підприємств: монографія / Н.О. Шпак. – Львів: Львівська політехніка, 2011. – 328 с.
8. Шпак Н. О. Комунікаційний менеджмент: сутність та розвиток. Економіка та держава. 2010. №2. С. 30–33
9. Dotlich D.L., Cairo P.C. Unnatural Leadership: Going against Intuition and Experience to Develop Ten New Le San Francisco, 2002

-
1. Hrynko T. V., Hviniasvili T. Z., Kyrychenko A. S. Stratehichni pidkhody do upravlinnia marketingovymy komunikatsiiami na pidpriemstvi. Efektyvna ekonomika. 2021. No 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9703>

2. Markovets O. V. Vykorystannia novitnikh tekhnolohii dlia zabezpechennia komunikatsii sferi menedzhmentu orhanizatsii. Standartyzatsiia. Sertyfikatsiia. Yakist. 2019. No 6. S. 7–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ssia_2019_6_4
3. Cherednychenko, V. (2022). Komunikatyvnyi menedzhment v stratehii rozvytku pidpriemstva. *Ekonomika ta suspilstvo*, (42). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-89>
4. Bilous S., Panasyuk V., Pavlova A., Zhuchenko A. Modernin formation management technologies in business incubation, as a factor of sustainable development in the region. *Scientific journal: Innovativ esolutionsin modern science*. Dubai. 2018. No 3(22). R. 20–35.
5. Prus L. R. Komunikatsiinyi menedzhment. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 2019. No 1. S. 38–41. URL: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_1/zmist.files/_09.pdf
6. Nevalonnyi Ye. O. Sutnist komunikatsii yak protsesu u sferi upravlinnia. *Nauka i oborona*. 2019. № 2. S. 35–38. URL: <http://nio.nuou.org.ua/article/view/179792>
7. Shpak N.O. Osnovy komunikatsiinoho menedzhmentu promyslovykh pidpriemstv: monohrafiia / N.O. Shpak. – Lviv: Lvivska politehnika, 2011.— 328 s.
8. Shpak N. O. Komunikatsiinyi menedzhment: sutnist ta rozvytok. *Ekonomika ta derzhava*. 2010. №2. S. 30–33
9. Dotlich D.L., Cairo P.C. *Unnatural Leadership: Going against Intuition and Experience to Develop Ten New Le* San Francisco, 2002